

LE GOUVERNEMENT
DU GRAND-DUCHÉ DE LUXEMBOURG
Ministère de l'Éducation nationale,
de l'Enfance et de la Jeunesse

**Äntwert vum Minister fir Educatioun, Kanner a Jugend, Claude Meisch, op d'parlamentaresch Fro
Nr. 2868 vum honorabelen Deputéierte Sven Clement**

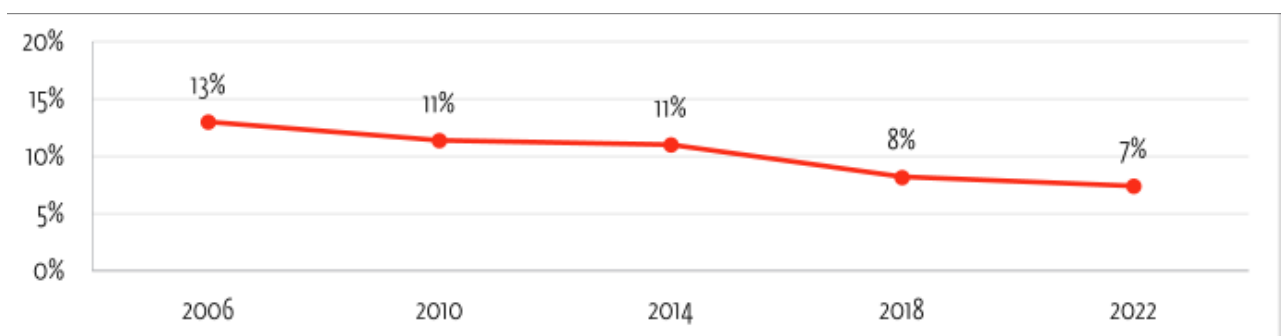
1. Wéi bewäert de Minister d'aktuell Situatioun vu Mobbing an de lëtzebuergesche Schoulen, a leien dem Ministère konkret Zuelen iwwert d'Entwécklung vun dësem Phänomen iwwer déi lescht Joren fir?

Mobbing an all aner Form vun aggressivem Verhalen an der Schoul hält de Ministère fir Educatioun, Kanner a Jugend (MENJE) natierlech ganz eescht. An de meeschte Fäll ass esou ee Verhalen en Zeeche vun Onwuelbefannen a Mobbing ass an dësem Zesummenhang e komplext Verhalen, dat säin Ursprong an enger Kombinatioun vun individuellen a soziale Facteure genee wéi an Ëmweltfacteuren huet. Et ass dofir wichteg, eng preventiv a pedagogesch Approche unzehuelen, fir géint dëse Phänomen ze kämpfen, andeems een d'Verstoe vun Emotiounen, d'Konfliktbewälteung, de Respekt virun Diversitéit an d'Empathie fërdert.

D'Fäll vu Mobbing, déi an de Schoule gemellt ginn, ginn net statistesch vu menge Servicer erfaasst. Allerdéngs leie mengem Ministère aner statistesch Donnéeën vir, déi grondleeënd si fir eng Entwécklung vu Strategien an der Gewaltverhënnerung. An dësem Kontext ass den *HBSC-Rapport Lëtzebuerg* e Rapport, dee vun der Universitéit Lëtzebuerg an Zesummenaarbecht mam MENJE an dem Gesondheitsministère virgestallt gouf. D'Etude baséiert op enger gréisser Enquête, déi zanter 2006 all véier Joer bei Schoulkanner a Jugendlecher am Alter tëscht 11 an 18 Joer gemaach gëtt.

D'Resultater vun der Etude weisen, datt zanter 2006 d'Unzuel u Jonken, déi uginn hunn, gemobbt ze ginn, däitlech erofgaangen ass an sech tëscht 2018 an 2022 stabiliséiert huet. An der Etude fënnt een heizou follgend grafesch Duerstellung:

Trends vun der Erfahrung mat Mobbing als gemobbte Persoun¹

¹ Catunda, Carolina; Mendes, Felipe G.; Lopes Ferreira, Joana (2023). *Risikoverhalten von Kindern und Jugendlichen im Schulalter in Luxemburg – Bericht über die HBSC-Umfrage 2022 in Luxemburg*. Esch-sur-Alzette: S.31

2. Wéi eng Moosnamen huet d'Regierung aktuell implementéiert, fir Mobbing an de Schoulen ze bekämpfen, a wéi gött d'Effikassitéit vun dëse Moosnamen evaluéiert?

Fir en effizient Bekämpfen a Verhënnere vu Mobbingfäll, setzt mäi Ministère mat sengen Equippe Mesuren op ënnerschiddlechen Niveauen ëm.

An éischter Instanz ass et wichteg, de Kanner déi Kompetenze mat op de Wee ze ginn, fir datt si léieren, hir Konflikter op eng friddlech Aart a Weis ze léisen. Esou gesäit den aktuellen Plan d'études vum Enseignement fondamental am Kader vun den transversale Kompetenzen d'Entwécklung vun den *Attitudes relationnelles* sou wéi eng *Éducation aux médias* vir (wat z. B. am Kontext vum Cybermobbing relevant ass). D'Zil ass et, datt d'Schüler léieren zesummenzeliwen, deen aneren ze respektéieren, nozelauschten an ze verhandelen. D'Thème wéi de Respekt virun anere Mënschen, Konfliktléisung souwéi den Notzen an d'Risiko vun den neie Medie ginn natierlech och am Fach *Vie et société* behandelt. D'Wuelbefanne vun de Schüler ass a bleift ee vun de wichtegsten Elementer fir hir gutt Entwécklung. Dëst spigelt sech och am Livre blanc vum neie Plan d'études, an deem de Bien-être vun de Schüler ee vun de véier Haaptpilieren duerstelt.

Zousätzlech huet all Schoul hir eege Richtlinnen an Interventiounsstrategië fir während an nom Fall vu Mobbing. Dës Strategien ëmfaassen d'Preventioun an d'Detektioun vu Mobbingfäll bis hin zur Interventioun, wann e Mobbingfall effektiv opgetrueden ass.

Am Enseignement fondamental ass den Titulaire de classe déi éischt Referenz- a Vertrauenspersoun fir d'Schülerinnen an d'Schüler, wa se op Schwieeregkeete stoussen. Dësen huet d'Aufgab, sech de Schüler unzehuelen, wann en Verännerungen an hirem Verhalen observéiert. An esou Situatiounen ass et d'Responsabilitéit vum Titulaire de classe, de Schouldag no de Besoine vun der Klass ze strukturéieren an – wann néideg – zesumme mat der Equipe pédagogique, mat de Schüler ze schwätzen, méiglech Problemer ze erkennen an déi néideg Schrëtt anzeleeden. Um lokalen Niveau intervenéieren ausserdeem d'Instituteurs spécialisés dans la scolarisation des élèves à besoins éducatifs particuliers ou spécifiques (I-EBS). Och si si wichteg Referenzpersounen fir d'Schüler.

Um regionalen Niveau kënnen déi pedagogesch Equippen, d'Elteren oder och de Schüler selwer sech un d'Équipe de soutien des élèves à besoins éducatifs spécifiques (ESEB) wenden, wa si der Meenung sinn, datt d'Mesuren, déi an der Schoul organiséiert goufen, net wäit genuch ginn. Ausserdeem bleift déi jeeweileg Regionaldirektioun e wichtige Kontaktpunkt fir d'Elteren an d'Schoulpersonal.

Nieft dem Plan d'études an den Equippen entwéckelt an implementéiert de MENJE ëmmer erëm Initiativen, Campagnen a Konzepter am Kader vun der Preventioun vu Mobbing, der Stärkung vun de Schüler an enger Ënnerstëtzung vu Beträffenen. Hei wieren ënnert anerem folgend Initiativen ze nennen:

- D'Campagne *Exit Mobbing* dréit dozou bäi, d'Elteren an d'Schüler ze sensibiliséieren an iwwert d'Prozeduren, déi am Fall vu Mobbing an der Schoul ze suivéiere sinn, ze informéieren. D'Campagne huet ënnert anerem d'Zil, de Phänomen vum Mobbing ze enttabuiséieren, fir datt d'Affer sech trauen, Hëllef ze sichen. *Exit Mobbing* soll de Schüler an dësem Zesummenhang d'Konsequenze vum Mobbing fir all Beträffenen, also och fir den Täter, weisen an doduerch méi Transparenz bei der Betreung vun den Affer, den Zeien an den Täter erméiglechen.
- Bei schwéiere Fäll vu Mobbing kann et noutwenneg sinn, d'Faiten un d'Schoulpersonal oder – bei akuter Gefor – externen Autoritéiten (wéi der Justiz) ze mellen. D'Prozeduren, déi an dësem Kontext opgestallt goufen, déngen dozou, d'Schüler viru schwéiere Geforen ze schützen. Déi eenzel Schrëtt heizou ginn an der Broschür *Maltraitance* beschriwwen.

- Fir op schwéier an dréngend Fäll vu Mobbing tëscht Schüler ze äntweren, huet de MENJE am Joer 2013 d'Interventiounscellule *Stop Mobbing* an d'Liewe geruff. Souwuel am Fondamental wéi och am Secondaire gräifen d'Acteuren aus dëser Cellule an, wann eng Schoul se uschreift. Si intervenéiere punktuell op der Plaz, fir op de Problem opmierksam ze maachen, Léisunge virzeschloen an erëm e positivt Klima hierzestellen.
- Déi staatlech Initiativ BEE SECURE mécht Opklärungsarbecht zum Thema digital Sécherheet. Och de Sujet vum Cybermobbing gëtt an dësem Kontext reegelméisseg thematiséiert. Mëttlerweil bitt BEE SECURE iwwer 1.000 Formatiounssessiounen un – souwuel an de Schoule wéi och am non-formale Kontext.
- De Projet *S-Team: Setz dech an!* huet als Zil, d'Zesummeliewen am Fondamental, am Secondaire an an de Maison-relais ze verbesseren, andeems d'Kanner an déi Jugendlech fir hir Roll an der Gewaltpreventioun sensibiliséiert a responsabiliséiert ginn.

An de Lycéeën sinn de Service psycho-social et d'accompagnement scolaires (SePAS) an de Service socio-éducatif (SSE) wichteg Acteuren, fir engersäits preventiv mat de Schüler am Lycée ze schaffen an anerersäits Fäll vu Mobbing en charge ze huelen, zesummen mam betraffene Schüler, den Enseignanten an den Elteren. D'Gewaltpreventioun an och d'Begleitung vu Schüler, déi a Mobbingssituatiounen verwickelt sinn, si Missiounen vum Lycée, déi gesetzlech verankert sinn. Jee no Demande gi verschidde Moossnamen ëmgesat wéi zum Beispill den *Espace de paroles régulées*, wou de Schüler e geschützten Kader am klengen Grupp ugebuede gëtt a wou si iwwer hir Gefiller (Ängschten, Stress), erliefte Situatiounen a Selbstzweifel schwätze kënnen. Heibäi geet et drëm, hir Resilienz opzebauen a se an hirem Handeln ze guidéieren an ze ënnerstëtzen, an dat an enger differenzierter, preventiver an empathescher Approche. Weider Gewaltpreventiounsmoossnamen, déi aktuell an de Lycéeën ugebuede ginn, sinn nieft dem *sozialen Lernen* an dem Tutorat, de Projet *Dispositif Bienveillance*, *S-Team (Peer-Mediation)*, Zivilcourage souwéi Anti-Gewalt- an Deeskalatiounstraining.

3. Gëtt et eng offiziell Zesummenaarbecht tëscht dem Ministère an Organisatiounen wéi de "White Tigers", déi sech géint Mobbing asetzt, a wa jo, wéi gesäit dës Zesummenaarbecht aus?

Am Enseignement fondamental identifizéiert déi pedagogesch Equipe, am Kontext vun der Léiermëttelfräiheet, déi didaktesch Materialien a Methoden, déi konform zum Plan d'études sinn an hinne mat Bléck op d'Schoulpopulatioun ugepasst erschéngen, fir de Léierprozess vun hire Schüler beschtméiglech ze ënnerstëtzen. Esou kënnen si gegebenefalls och extern Intervenanten invitéieren, fir eng punktuell Aktivitéit an der Klass ëmzesetzen. Dës Interventioun muss allerdéngs ëmmer am Virfeld vum concernéierten Buergermeeschter accordéiert ginn (Artikel 8 vum *Règlement grand-ducal modifié du 7 mai 2009 concernant les règles de conduite et l'ordre intérieur communs à toutes les écoles*). Dës Flexibilitéit erlaabt et de Schoulen, en diversen an ugepassten Léierëmfeld ze schafen, dat de Bedierfnesser vun de Schüler entsprécht.

Och am Lycée kënnen extern Intervenanten invitéiert ginn, déi sech géint Mobbing asetzen oder am Beräich vum Wuelbefanne vu Kanner a Jugendlechen aktiv sinn. Konkret Forme vun Zesummenaarbecht kënnen doranner bestoen, datt Schoulen esou Initiativen ufroen an dës z. B. fir Atelieren, Sensibiliséierungsaktiounen oder Preventiounsprojeten asetzen.

4. Wéi eng zousätzlech Ressourcen a Programmer plangt d'Regierung anzeféieren, fir dem Phänomen vun organiséiertem Mobbing ("Gangs vu Mobber") entgéintzewierken?

De Schoulcours *Soziales Lernen*, deen an den Tutoratsstonnen vum Cycle inférieur (7G/6G/5G a 7C) a verschiddene Lycéeën ugebuede gëtt, beinhalt e kontinuéierleche Sozialtraining a gëtt a Kollaboratioun tëscht dem Regent, den Enseignanten aus dem Cycle inférieur an de SePAS an den SSE organiséiert. D'Zil vum soziale Léieren ass et, fir d'Schüler ze aktivéieren, fir hir sozial an emotional Kompetenzen ze entwéckelen an ze stäerken, sou datt si adäquat an tëschemenschleche Situatiounen reagéieren kënnen. De Schüler léiert sech ausserdeem selwer anzeschätzen, seng Gefiller ze kanaliséieren, empathesch ze kommunizéieren, respektvoll mat aneren ëmzegoen a sozial Verantwortung ze iwwerhuelen, fir eegestänneg Konflikter ze léisen. Wann dëst Zil erreecht gëtt, gëtt e positivt Klasseklima gefërdert, dat sech och positiv op de Schoulerfolleg auswirkt.

Zanter 2021 hunn sech verschidde Pilotlycéeën am Projet *Bientraitance* lancéiert, fir eng *école citoyenne a bientraitante* ze ginn. Beim *Dispositif Bientraitance* handelt et sech ëm e Projet, deen déi onsichtbar Gewalt sichtbar maache soll an op eng *Whole School Approach* ofzilt, andeems d'Mataarbecht vun all eenzelen Acteur aus der Schoulgemeinschaft gefuerdert ass. Dësen Dispositif soll dobäi hëllefen, d'Klasseklima ze verbesseren, aktiv Mobbingssituatiounen virzebeugen an adäquat op Konflikter ze reagéieren. D'Schüler, déi sech fir dëse Projet engagéieren, ginn zum *Ambassadeur de citoyenneté* ernannt, a kréie fachspezifesch Formatiounen am Beräich vun der Konfliktléisung, Kommunikatioun a Gestion vun den Emotiounen. Dës Method vun der partizipativer an empathescher Approche zilt dorop aus, eng Schoulgemeinschaft opzebauen, déi duerch de *Peer-Learning* d'Matschüler encouragéiert, kollektiv ze denken an ze handeln. Den *Ambassadeur de citoyenneté* spillt bei dësem Projet vun der Gewaltpreventioun eng Schlësselroll. Nieft den Erwuessenen trieden si als Experten op, déi d'Zesummeliwwen an der Schoul aktiv stäerken a sech gezilt bei der Konfliktbewälteung a Gewaltpreventioun engagéieren an déi Gläichaltreg (*Peers*) ënnerstëtzen.

Des Weidere bitt BEESECURE Formatiounen a Sensibiliséierungsprogrammer zum Thema Internetnotzung an Ëmgang mat digitale Medien, a spezifesch Cybermobbing, un. Dës Formatiounen riichten sech net nëmmen un d'Schüler mee och un d'Enseignanten. D'Eltere ginn op den Elterenowender iwwer d'Initiative vu BEE SECURE informéiert a kënnen un informativen Elterenowender deelhuelen, wou Thema wéi sozial Netzwierker, Bildschirm oder Cybermobbing verdéift ginn. BEE SECURE huet ausserdeem e spezielle Guide fir Kanner, Jugendlecher an hir Begleeder entwéckelt, déi wichteg Informatiounen uginne, wéi beispillsweis engem Affer vu Cybermobbing gehollef ka ginn a wéi een (wann néideg) Cybermobbing bei der Police mëllt.

5. Wéi ginn Enseignanten a Schoulpersonal geschoult, fir Mobbing ze erkennen an dorop ze reagéieren, a ginn et spezifesch Formatiounen zum Thema "Gangs vu Mobber"?

Den Institut de formation de l'Éducation nationale (IFEN) souwéi de CePAS bidden zanter Joren eng grouss Unzuel u Formatiounen ronderëm d'Thema Mobbing un. Dës Formatiounen riichten sech un d'Léierpersonal wéi och un dat sozio-edukatiivt Personal aus de Grondschoulen a Lycéeën.

D'Formatiounen kënnen a folgend Kategorien agedeelt ginn:

- Preventioun vu Schoulmobbing;
- Interventioun am Fall vu Mobbing an der Schoul;
- Cybermobbing a Cyberbullying.

Dës Formatiounen gi fir d'Léierpersonal am Kader vun den obligatoresche Weiderbildungsstonnen, déi zu hirer beruflecher Tâche gehéieren, comptabiliséiert. D'Formatiounen zum Thema Mobbing sinn allerdéngs net obligatoresch.

Fir esou gutt wéi méiglech Fäll vu Mobbing a Gewalt an de Grondschoulen ze verhënneren a fir am Bedarfsfall gezielt reagéieren ze kënnen, huet den IFEN zwee Membere vun der ESEB vun all Regionaldirektioun eng spezialiséiert Formatioun mam Titel: *Ausbildung zum/zur Deeskalationstrainer/-in nach ProDeMa® für den Kind- und Jugendbereich* ugebueden. Dës Persounen gëllen als Multiplicateurs, well si net nëmme selwer d'Kompetenzen entwéckelen a benotzen, déi si am Kader vun dëser Formatioun geléiert hunn, mee dës och un hir Kolleginnen a Kollege weiderginn. D'Participanten hunn eng Rëtsch Strategie geléiert, déi hinne kënnen hëllefen, Konflikter an der Schoul besser ze geréieren an d'Léierpersonal besser am Émgang mat Schüler mat Verhalensproblemer ze ënnerstëtzen.

Am Lycée ginn zousätzlech Formatiounen am *Premier secours en santé mentale* (PSSM) fir Enseignanten ugebueden. Bis dato goufe schonn iwwer 1.500 Persounen ausgebilt. Dës Secouriste sollen hëllefen, Signaler vu psychescher Belaaschtung bei de Schüler mat Zäiten ze erkennen an déi Betreffen, opgrond vun enger adaptierter Ecoute, un déi passend Servicer weiderleeden. Esou kréien d'Enseignanten d'Méiglechkeet, fir vulnerabel Jonker ze detektéieren an ze encouragéieren, sech Hëllef bei engem Erwuessenen ze sichen.

D'Wuelbefanne vun de Schüler ass och mam Wuelbefanne vum Schoulpersonal verbonnen. Eng global Approche, déi besonnesch déi mental Gesondheet an d'„Selbstfürsorge“ vum Schoulpersonal an de Vierdergrond stellt, ass essentiell, fir e positivt Schoulklima ze schafen. Hei stellt de CePAS d'Toolbox *Selbstfürsorge* fir Schoulpersonal zur Verfügung. Dës Toolbox soll Reflexiounsimpulser ginn, genau sou wéi och konkret a praktesch Methoden, wéi een am beruflechen Alldag no sech kucke kann an esou och fir d'Schüler opmierksam ka sinn.

All dës Moosname sollen d'Kompetenze vun den Enseignanten an dem Schoulpersonal am Beräich vun der Preventioun, der Ënnerstëtzung an der Begleedung a sensible Situatiounen, sou wéi a Fäll vu Mobbing stäerken. D'Hauptzil ass, fir d'Acteure mat konkrete, wëssenschaftlech fundéierten an un de Schoulkontext ugepassten Instrumenter auszustatten.

Dës Mesuren, déi drop ausgeriicht sinn, de Phänomen un der Wuerzel unzegoen, sollen dozou bäidroen, verschidde Formen vu Mobbing – sief et am direkte Kontakt, am Internet oder a Gruppekongstellatiounen – effikass ze bekämpfen.

Lëtzebuerg, den 20. Oktober 2025

De Minister fir Educatioun,
Kanner a Jugend

(s.) Claude MEISCH